

[Oluf Pedersen.]

ønsker det; han skal så til gengæld fremover betale ikke blot af al værdistigning som andre, men yderligere 4 pct. jordrente af den jordværdi, der ansattes i 1950, altså fuld grundskyld.

Der gives køberen ret til at få udbetalt et beløb, som svarer til jordværdien af 1950, enten kontant eller helt eller delvis i statsobligationer, der i så fald forrentes med 4 pct. og indfries kontant senest i løbet af 30 år. Adgang åbnes herved til jord uden kontant købesum for køberen, men imod at han svarer fuld grundskyld fremover på linje med jordrentebrugene efter loven af 1919, således som det også blev foreslået af grundskyldskommissionen. Dette princip bliver udvidet til at gælde for al jord både i by og på land, men vi foreslår, at ejeren selv skal begære det.

Ved jordlovene af 1919 skete der det, at den jord, som blev afleveret til staten ved ophævelse af len og stamhuse, såvel som den jord, der købtes af staten, blev solgt igen til udstykning. Ved købet blev køberen forpligtet til at svare en periodisk ansat jordrente til staten i stedet for at erlægge en kontant købesum. Efter vort lovforslag forbliver jorden hele tiden i privat eje. Køberen får fra staten udbetalt jordværdien af 1950 enten kontant eller i statsobligationer, og hermed kan han betale sælgeren efter aftale ved selve handelen, medens han selv derefter forpligter sig til fremover at betale fuld grundskyld, 4 pct. jordrente, også af den jordværdi, som blev ansat ved vurderingen af 1950. Dette er en lempelig form for gennemførelse af fuld grundskyld, når man ser det ud fra den opfattelse, som blev slået fast i grundskyldskommissionen, at selve jordrenten er samfundsskabt. Jordrenten fremkommer ved tilbud og efterspørgsel med de muligheder, som samfundets vækst og udvikling og selve den offentlige virksomhed betinger. Den er ikke vederlag for ejerens eget arbejde.

Det er lovgiverens fejl, at jordrenten ikke blev inddraget af staten, der ellers nok kan siges at være om sig efter indtægter. Den mest nærliggende indtægt, selve den samfundsskabte værdi, forsømte man at inddrage, ja, man gik i 1904 i stedet for til afvikling af hartkornsskatterne, datidens grundskyld. Derved blev det muligt at

kapitalisere den stigende jordrente og at sælge den sammen med arbejdsskabte værdier som bygninger, maskiner og besætning. Ved denne skæbnesvangre fejltagelse blev køberen tvunget til, hvis han ville have jord, at svare til sælgeren eller dennes mere upersonlige kreditor, kreditforeningerne, en blanding af kapital- og jordrente.

Det var denne politiske forsømmelse, som motiverede, at man i grundskyldskommissionen gik ind for afløsning af den bestående grundværdi, medens derimod ingen af grundskyldens venner gik ind for at give lempelser i grundstigningsskylden, hverken fejltillæg eller et såkaldt konjunkturtillæg, der forærede jordejere en andel af stigningen i den samfundsskabte værdi. Om pligt for ejeren til at svare af stigningen var der i grundskyldskommissionen ingen tvivl blandt tilhængerne af fuld grundskyld — den er kommet andetstedsfra, og forhåbentlig fordufter den snart igen. Det er dybt beklageligt, at jordrenten blev kapitaliseret og solgt, så den blandedes op i formuerne som helhed. Derfor kan vi ikke inddrage den hos de nuværende jordejere. Det er jo ikke jorden, men kun dens værdi, som skal være fælles-eje, men dette bør ikke hindre, at jordrenten føres tilbage til samfundet, selv om det nødvendiggør en vis hensyntagen til den skete forsømmelse, når der skal lovgives ud fra, hvad man anser for ret og billighed.

Selv om jordværdien i 1950 blev ansat til 9¼ milliard kr. — ifølge de vurderings-tal, der foreligger — drejer det sig dog om et mindre beløb. En del ejendomme er i statens eller kommunernes eje, og af nogen jordværdi svares der allerede fuld grundstigningsskyld. Der er desuden en halv snes tusind jordrentebud, og der skal ikke svares afgift af grundforbedringerne; derfor bliver det en jordværdi på 7¾ milliard kr., som skal afløses. Men det er jo også mange penge, og hvem skal rettelig udrede disse? Vi mener ikke, det skal være de besiddelsesløse. De har været forholdt deres lige-ret i den tid, der er gået, og det bør de naturligvis ikke betale for fremover. Så er der imidlertid formueejerne med eller uden jord. Her kan man ikke se bort fra, at hvis man ikke havde forsømt at inddrage jordrenten til staten, havde denne papir-